

**Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Merkezli Öğretme-Öğrenme Süreçlerinin Etkililiği:
Bir Meta Analiz Çalışması¹**

**The Effectiveness of Student-Centered Teaching- Learning Processes in the Social
Studies: A Meta-Analysis Study**

Şefik YAŞAR

Anadolu University, Turkey

syasar@anadolu.edu.tr

Tuba ÇENGELCİ KÖSE

Anadolu University, Turkey

tubacengelci@anadolu.edu.tr

Nur Leman GÖZ

Anadolu University, Turkey

nlgoz@anadolu.edu.tr

Ömür GÜRDOĞAN BAYIR

Anadolu University, Turkey

ogurdogan@anadolu.edu.tr

Özet

Sosyal Bilgiler öğretiminin gelişiminde, öğrenme ve öğretme süreçleriyle ilgili araştırma bulguları yol gösterici nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, eğitim kurumlarında öğretme-öğrenme sürecinde çeşitli yöntem, teknik, materyal ve yaklaşımların etkililiğini sınyan araştırmaların yapılması son derece önemlidir. Bu araştırmaların bulguları Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıyı artırmaya yardımcı olan öğretim yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi bakımından önemlidir. Araştırmanın amacı meta analiz yöntemiyle, ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılan öğrenci merkezli öğretme-öğrenme süreçlerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymaktır. Bu kapsamda, 2005 yılı sonrasında Türkiye’de yapılan ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Dijital Tez arşivinde yer alan toplam 52 yüksek lisans ve doktora tezi araştırmanın verilerini oluşturmuştur. Araştırmada verilerin analizinde Comprehensive Meta Analysis (CMA) programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde işlem etkisi meta-analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan çalışmaların tümünün akademik başarıya artırmada pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Araştırmada elde edilen

¹ Bu makale 7-9 Mayıs 2014 tarihinde Gaziantep’te düzenlenen 3. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulan çalışmaya dayalı olarak hazırlanmıştır.

sonuçlar Sosyal Bilgiler dersinde ğretim sürecinde kullanılan ğrenci merkezli yaklaşım, yöntem, teknik ve materyallerin ğrenci başarisını artırdığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, ğrenci merkezli ğretim, Meta-analiz

Abstract

Research findings about teaching-learning process play important role in developing Social Studies teaching. Therefore, studies should be conducted to investigate effectiveness of different teaching methods and techniques in educational institutions. Findings of these studies are significant to figure out teaching methods and techniques which may have a positive effect on academic achievement. Purpose of this study is to analyze the effect of student-centered teaching learning process on academic achievement in the Social Studies course via meta-analysis method. Data of the study were obtained from 52 Master and PhD theses which were submitted to the YK National Digital Thesis/Dissertation Archives after 2005 in Turkey. Comprehensive Meta-Analysis (CMA) software was used to conduct the meta-analysis. The present study used “study effect” meta-analysis for the analysis of the data. Findings of the study revealed that student-centered teaching approaches, methods, techniques, and materials had a positive effect on academic achievement in the Social Studies course.

Keywords: Social Studies, Student-centered teaching, Meta-analysis

Giriş

Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin ilkokul yıllarında karşılaştığı ve yaşamında gereksinim duyacağı temel bilgi, beceri, değer ve tutumları öğrendiği bir derstir. Çeşitli disiplinleri içinde barından bu ders öğrencilere birey ve toplumu ilgilendiren her konuda bakış açısı kazandırmaktadır. Bu nedenle, toplumların gereksinim duyduğu nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde Sosyal Bilgiler önemli rol oynamaktadır.

Sosyal Bilgiler yerelden evrensele toplumları, bu toplumların özelliklerini ve kültürlerini, bu toplumlarda vatandaşlığın doğasını incelemeyi ve anlamayı amaçlamaktadır. Bu derste öğrenciler değişim, kültür, evre, g gibi sosyal bilimlerle ilgili anahtar kavramları öğrenmektedirler (Schmidt, 2007). Temel vurgusunda vatandaşlık eğitimi olan Sosyal Bilgiler dersinde bunun için gerekli bilgi, beceri ve değerlerin dengeli biçimde kazandırılması gerekmektedir. Sosyal Bilgiler ğrencileri iyi bir vatandaş olarak yetiştirmek için sosyal bilimlerden ilgili bilgi, beceri ve tutumları bütünleştirmektedir (Obenchain ve Morris, 2011;

Seefeldt ve diğeri, 2010). Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşabilmesi Sosyal Bilgiler dersinde gerçekleştirilen öğretim-öğrenme sürecinin niteliği ile doğru orantılıdır. Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci etkinliğine dayalı olmayan uygulamalar öğrencilerin bu derse ilişkin tutumlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle, bu dersin öğretiminde öğrenciyi etkin hale getirecek, öğretim-öğrenme sürecinin verimli geçmesini ve belirlenen kazanımlara ulaşmayı sağlayacak yöntem-teknik, araç-gereç ve toplumsal kaynaklardan yararlanılmalıdır (Gürdoğan Bayır, 2010).

Öğrenci merkezli öğrenme ve öğretim büyük ölçüde sosyal yapılandırıcılık ile desteklenmektedir. Öğrencinin fiziksel dünya ile doğrudan etkileşime girerek, deneyim kazanarak ve diğer bireylerle etkileşim kurarak kendi anlamını oluşturmasını savunan görüşlere dayanmaktadır (Deboer, 2002). Öğrencilerin bireysel ilgi, gereksinim ve yeteneklerine dayalı olarak anlam ve anlayışı oluşturmalarını destekleyen öğrenci merkezli eğitim aynı zamanda demokratik eğitimin amaçlarına ulaşma bakımından da çok önemli bir katkı sağlamaktadır (Yılmaz, 2009). Dewey (2008) çocuğun istek ve gereksinimlerinin merkeze alınmadığı, öğretmen ve ders kitabının merkezde olduğu ve dinleme kuralına dayalı bir ortam yerine çocuğun merkezde olduğu bir okul ortamından söz etmektedir. Sosyal yapılandırıcılığın egemen olduğu bir öğrenme ortamında ise öğretmenin görevi öğrenmeyi desteklemektir. Sosyal yapılandırıcı öğretmenler sosyal bilgiler dersinde öğrencileri anlamak için yolculuğa çıkmış gezginler olarak görürler. Onların görevi bu yolculukta öğrencilere rehberlik etmektir. Öğrenme sosyal bir ortamda meydana gelir. Bu nedenle öğrenciler bilgiyi birlikte inşa eden öğrenenler topluluğu olarak görülmelidir (Maxim, 2006).

Russell'ın (2010) 21. yüzyılda Sosyal Bilgiler öğretimini öğretmen görüşleri doğrultusunda incelediği araştırmasının bulguları Sosyal Bilgilerde teori ve uygulama arasında büyük bir boşluk olduğunu, öğretmenlerin anlatım yöntemini tercih ettiklerini, ders kitabını birinci kaynak olarak gördüklerini, Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşmak için potansiyellerini tam olarak kullanmadıklarını ortaya koymaktadır. Öğrencileri demokratik bir toplumun etkin vatandaşları olarak yetiştirme görevini üstlenen Sosyal Bilgiler dersinde yapılandırıcı yaklaşım ve öğretim uygulamaları ışığında düzenlenecek öğrenci merkezli öğretim uygulamaları dersin amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir. Bu alanda yapılan araştırmaların sonuçları eğitimciler açısından yol gösterici nitelik taşıyabilir.

Alanyazında Sosyal Bilgiler dersinde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının (Ünal ve Çelikkaya, 2009) ve yapılandırmacı yaklaşıma ait öğretim uygulamalarının (Avşar ve Alkış, 2007; Deveci, 2003; Gültekin, 2005; İbrahimoglu ve Öztürk, 2013) akademik başarıya etkisini, aktif öğrenme tekniklerinin demokratik tutumlara ve öğrenci başarısına etkisini (Duman ve diğerleri, 2008) inceleyen çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretiminin gelişiminde, öğrenme ve öğretme süreçleriyle ilgili araştırma bulguları yol gösterici nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, eğitim kurumlarında çeşitli yaklaşım, yöntem, teknik ve materyallerin etkililiğini sınavan araştırmaların yapılması son derece önemlidir. Alanyazında bu çalışmaların birlikte incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma sözü edilen gereksinimden yola çıkarak bir meta analiz çalışması biçiminde desenlenmiştir. Araştırma kapsamında yapılandırmacı yaklaşım ve yapılandırmacı yaklaşımın öğretim uygulamaları olarak kabul edilen işbirliğine dayalı öğrenme ve proje tabanlı öğrenme (Yaşar, 2012) yöntemlerinin yanı sıra beyin temelli öğrenme, çoklu zekâ kuramı, buluş yoluyla öğrenme, harmanlanmış öğrenme, araştırmaya dayalı öğrenme, aktif öğrenme ve bilgisayar destekli öğrenme gibi öğrenci etkinliğine dayalı öğrenme yaklaşımlarını inceleyen çalışmalar meta analiz sürecine dâhil edilmiştir. Araştırmanın, sözü edilen yöntemlerden Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıya etkisi olanları ortaya koyma bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, araştırmanın amacı meta analiz yöntemiyle, ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılan öğrenci merkezli öğretim süreçlerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymaktır.

Yöntem

Bu araştırmada ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılan öğrenci merkezli öğretme-öğrenme süreçlerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymak amacıyla meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada meta-analiz yöntemi, Sosyal Bilgiler alanında öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin etkisine ilişkin çok sayıda çalışma bulunması nedeniyle tercih edilmiştir.

Günümüzde bilimsel çalışmaların artması ve bu araştırmaların amaçlarının hedef kitlelere ulaşmasında güçlük çekilmesi nedeniyle bilgilerin bir çatı altında toplanması, tekrar bir analiz sürecinden geçirilmesi ve yeni kararlara varılması gereksinimini doğurmuş ve meta-analiz çalışmaları ortaya çıkmıştır (Sağlam ve Yüksel, 2007; Akgöz, Ercan ve Kan, 2004). Meta-analiz çalışmalarının verilerini özetleyen bir yöntemdir (Minton, 2005'ten akt. Çelik, 2013, s.50). Başka bir deyişle, meta-analiz diğer analizlerin analizi yani diğer çalışmaların sonuçlarını tutarlı ve uyumlu bir şekilde bir araya getirmedir. (Cohen, 1988). Meta-analizde

öncelikle araştırmaya konu olacak çalışmaların betimsel analizi yapılmakta, daha sonra ise bulgular istatistiksel olarak birleştirilmektedir. Bu aşamalardan sonra ise uygun istatistiksel model seçilmelidir (Topçu, 2009). Meta-analizde sabit etkiler modeli ve rasgele etkiler modelinden yararlanılmaktadır. Sabit etkiler modeli tüm çalışmaların aynı olduğu durumlarda kullanılmaktadır. Rasgele etkiler modelinde etki büyüklüğü çalışmadan çalışmaya farklılık göstermektedir (Borenstain, Hedges ve Rothstein, 2007'den akt. Çelik, 2013, ss.47-48). Çalışmalardan bu modellerden hangisinin kullanılacağına homojen testi ile karar verilmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini Türkiye’de yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmuştur. Yüksek lisans ve doktora tezlerine ulaşmak için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nin gelişmiş arama bölümüne “Sosyal Bilgiler”, “Akademik Başarı” ve “Erişi” sözcükleri yazılmıştır. Bu kapsamda toplam 94 çalışmaya ulaşılmıştır. Belirlenen dâhil edilme ölçütleri ışığında ise 52 çalışma analize tabi tutulmuştur. Araştırmada dâhil edilme ölçütleri olarak çalışmaların 2005’ten sonra yapılması, çalışmalarda deneysel yöntemin kullanılması, çalışmaların deney ve kontrol grubu için aritmetik ortalama, standart sapma ve örneklem büyüklüklerini içermesi, analizlerin t testi ile yapılmış olması ve çalışmalardaki ön testler arasında anlamlı bir farklılığın bulunmaması belirlenmiştir. Bu çalışmada makale, bildiri ve araştırma raporları kapsam dışında tutulmuştur. Araştırma kapsamında yer alan çalışmalar bir kodlama formu kullanılarak kodlanmıştır. Kodlama formunda çalışmanın yazarı, yılı, hangi üniversitede yapıldığı, türü, hangi sınıf düzeyinde gerçekleştirildiği, çalışmada kullanılan yöntem, deney ve kontrol grubundaki örneklem büyüklüğü, son test puanları ve standart sapmaları yer almaktadır. Araştırmada analize alınan çalışmalar EK1’de sunulmuştur. Çalışmalara ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışmalara ilişkin bilgiler

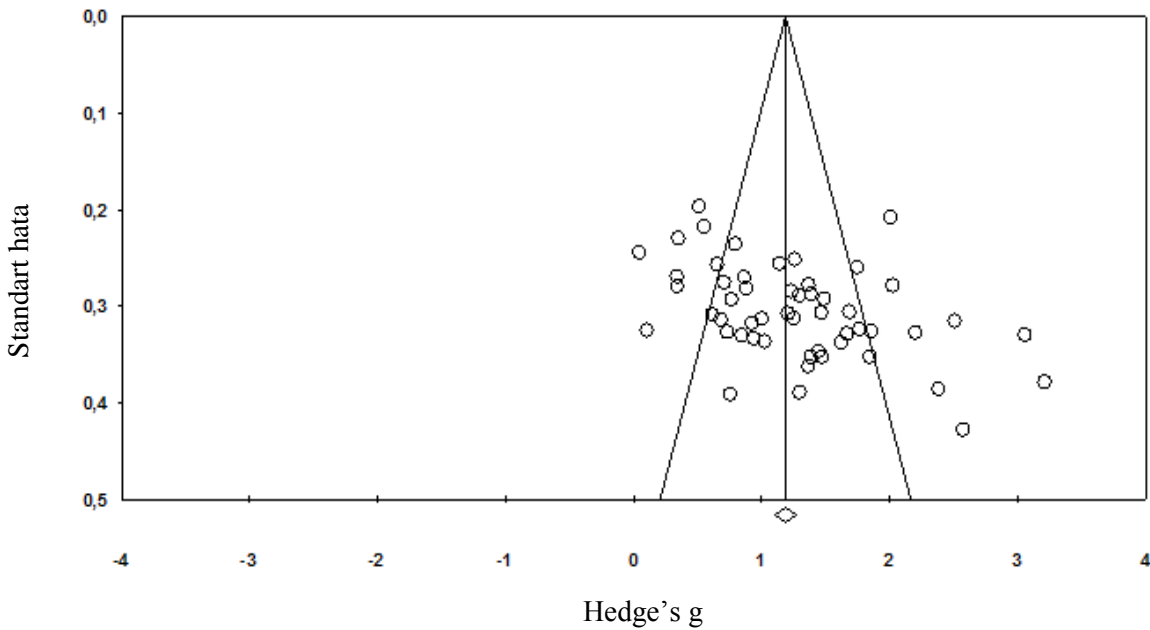
Değişken	f
2005	4
2006	6
2007	6
2008	9
2009	10
2010	9
2011	3
2012	4

	2013	1	
Çalışmanın türü	Yüksek lisans	45	
	Doktora	7	
Çalışmanın yapıldığı üniversite	Gazi Üniversitesi	10	
	Niğde Üniversitesi	3	
	Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	
	Uludağ Üniversitesi	1	
	Selçuk Üniversitesi	6	
	Fırat Üniversitesi	4	
	Ankara Üniversitesi	1	
	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	2	
	Mustafa Kemal Üniversitesi	1	
	Anadolu Üniversitesi	3	
	Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	
	Dokuz Eylül Üniversitesi	3	
	İnönü Üniversitesi	1	
	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	2	
	Yeditepe Üniversitesi	2	
	Aksaray Üniversitesi	1	
	Kafkas Üniversitesi	2	
	Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	
	Hacettepe Üniversitesi	1	
	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	
	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	
	Çukurova Üniversitesi	1	
	Akdeniz Üniversitesi	1	
	Celal Bayer Üniversitesi	1	
	Çalışmanın yapıldığı sınıf düzeyi	4. sınıf	10
		5. sınıf	9
		6. sınıf	20
7. sınıf		13	
Çalışmada kullanılan öğrenci merkezli yöntem	Portfolyo kullanımı	1	
	Materyal kullanımı	5	
	Coğrafi bilgi sistemleri	3	
	Kavram karikatürü	1	
	Çoklu zekâ kuramı	6	
	Yapılandırmacı kuram	2	
	Altı şapkalı düşünme tekniği	1	
	Drama	3	
	Aktif öğrenme	3	
	Araştırmaya dayalı öğrenme	1	
	Öykü ile öğretim	2	
	İşbirliğine dayalı öğrenme	5	
	Beyin temelli öğrenme	1	
	Proje tabanlı öğrenme	5	
	Planlama ve yazma becerileri	1	
	Yansıtıcı düşünme	1	
	Buluş yoluyla öğrenme	1	
	Bilgisayar destekli öğrenme	3	
	Dizgeli eğitim	1	
Gezi-gözlem	1		
Rol oynama	1		
Sözlü tarih	1		

Harmanlanmış öğrenme	2
Sanal müzelerden yararlanma	1
Toplam	52

Tablo 1’de görüldüğü gibi, analize dâhil edilen çalışmaların 9’u 2009 yılında yapılmıştır. Bu çalışmaların 45’i yüksek lisans düzeyindeyken, 7’si doktora düzeyindedir. Ayrıca yine çalışmaların 10’u Gazi Üniversitesi’nde, 6’sı Selçuk Üniversitesi’nde, 4’ü ise Fırat Üniversitesi’nde yapılmıştır. Çalışmalar en fazla 6. sınıf (f=20) öğrencileri ile gerçekleştirilmiş, yöntem olarak ise en fazla çoklu zekâ kuramı (f=6) kullanılmıştır.

Meta-analize getirilen en büyük eleştirilerden biri dâhil edilen çalışmaların yanlış çıkma düşüncesidir. Bu yanlışlığının ortadan kaldırılabilmesi için etki büyüklüğünü sıfır yapacak kaç tane çalışmanın analize dâhil edilmesi gerektiğinin hesaplanmasıdır (Özcan, 2008). Bu sayı (fail safe N) meta-analiz araştırmasında bulunan etki büyüklüğünü geçersiz hale getirecek kadar zıt yönlü değerlere sahip çalışma sayısını göstermektedir. Alanyazında bu sayıda çalışma bulunduğunda meta-analiz bulguları geçersiz olacaktır (Okursoy Günhan, 2009). Araştırmada elde edilen bu sayı Rosenthal yöntemi ile 2056’dır. 52 çalışmanın dâhil edildiği bu araştırmanın bulgularının geçersiz sayılabilmesi için alanyazında 2056 tane zıt bulgulara sahip çalışmanın olması gerekmektedir. Bu çalışma sayısı Orwin yöntemi kullanıldığında 1165 olmuştur. Bu sonuçlara göre araştırmanın meta-analiz sonuçlarının güvenilir olduğu söylenebilir. Meta-analiz çalışmalarında yayın yanlışlığına huni grafiğine bakılarak da karar verilebilir. Bu araştırmanın huni grafiği Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırmaya ilişkin huni grafiği

Şekil 1'deki grafikte geniş alanda bir saçılmanın olmadığı görülmektedir. Bu saçılmanın olmamasının nedeni yayın yanlılığının bulunmamasıdır (Üstün, 2012). Başka bir deyişle, araştırmanın sonuçlarının huni grafiğine göre de güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde Comprehensive Meta Analysis (CMA) programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde işlem etkisi meta-analizi kullanılmıştır. Etki büyüklüğünün deney ve kontrol gruplarına bağlı olarak hesaplandığı bu analizde etki büyüklüğü gruplar arasındaki ortalama fark anlamına gelmektedir (Malofeeva, 2005'ten akt. Çelik, 2013, s.58). İşlem etkililiğinde standartlaştırılmış etki büyüklüğü “d” ya da “g” harfiyle gösterilmektedir (Şahin, 2005). Bu araştırmada etki büyüklüğü hesaplamada “Hedge's g” kullanılmıştır. Araştırmada etki büyüklüklerinin yorumlanmasında ise şu sınıflandırmadan yararlanılmıştır (Thalheimer ve Cook, 2002):

- -0.15-0.15 önemsiz düzeyde
- 0.15-0.40 küçük düzeyde
- 0.40 -0.75 orta düzeyde
- 0.75 -1.10 geniş düzeyde
- 1.10 -1.45 çok geniş düzeyde
- 1.45 - mükemmel düzeyde

Bulgular ve Yorum

Öğretim sürecinde kullanılan farklı yöntem, teknik, yaklaşım ve materyallerin Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıya etkisini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada etki büyüklüklerinin hesaplanmasında deney kontrol gruplarının örneklem büyüklükleri, standart sapmaları ve son test puan ortalamaları kullanılmıştır. Buna göre, araştırmaya dâhil edilen çalışmaların birleştirilmemiş etki büyüklükleri, güven aralıkları ve çalışma ağırlıkları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Çalışmaların birleştirilmemiş etki büyüklükleri, güven aralığı ve çalışmanın ağırlığı

Yazar	Etki büyüklüğü	Güven aralığı		Çalışma ağırlığı (Sabit etkiler)	Çalışma ağırlığı (rasgele etkiler)
		Alt sınır	Üst sınır		
Aladağ, 2007	0,911	0,299	1,522	1,66	1,90
Alkan, 2010	2,006	1,465	2,547	2,12	1,99
Ateş, 2007	0,829	0,195	1,463	1,54	1,87
Avcı, 2009	1,735	1,230	2,239	2,43	2,03
Avşar, 2010	1,370	0,814	1,926	2,00	1,97
Ayazcan, 2005	0,755	0,190	1,321	1,94	1,96
Aykaç, 2008	1,1148	0,856	2,041	1,76	1,92
Babacan, 2006	1,473	0,907	2,039	1,93	1,96
Bağcı, 2009	0,104	-0,519	0,727	1,60	1,88
Bulut, 2010	1,667	1,075	2,258	1,77	1,92
Çalışkan, 2008	0,855	0,333	1,378	2,27	2,01
Çalışkan Fındık, 2005	3,175	2,442	3,908	1,15	1,74
Çelebi, 2006	0,672	0,068	1,276	1,70	1,91
Çengelci, 2005	0,719	0,91	1,346	1,57	1,88
Çiftçi, 2006	1,446	0,769	2,124	1,35	1,81
Daşdemir, 2013	1,999	1,593	2,405	3,76	2,15
Erdoğan, 2009	0,870	0,326	1,414	2,09	1,98
Ersözlü, 2008	1,250	0,762	1,738	2,60	2,05
Eskitürk, 2009	1,354	0,816	1,891	2,14	1,99
Fırat, 2008	3,031	2,392	3,671	1,51	1,86
Göçmen, 2007	1,817	1,138	2,496	1,34	1,81
Gökgöz, 2010	0,338	-0,182	0,858	2,29	2,01
Göncüoğlu, 2010	0,989	0,386	1,592	1,70	1,91
Görer, 2008	0,549	0,126	0,972	3,46	2,13
Gülsoy, 2010	0,349	-0,097	0,794	3,12	2,10
Karaduman, 2005	1,009	0,362	1,655	1,48	1,85
Karakoç, 2006	1,280	0,721	1,838	1,98	1,97
Kartal, 2009	2,484	1,873	3,096	1,66	1,90
Kaya, 2009	0,923	0,283	1,563	1,51	1,86
Keser, 2012	2,175	1,542	2,808	1,54	1,87
Kıy Can, 2010	0,606	0,012	1,200	1,76	1,92
Koç, 2008	1,360	0,683	2,038	1,35	1,81
Mergen, 2011	1,340	0,645	2,035	1,28	1,79
Öner, 2007	1,643	1,009	2,276	1,54	1,87
Öntaş, 2010	1,595	0,945	2,246	1,46	1,85
Özkan, 2009	0,701	0,168	1,233	2,18	2,00
Öztürk, 2011	0,046	-0,0428	0,520	2,76	2,07
Salur, 2009	1,267	0,524	2,011	1,12	1,72
Sarı, 2007	2,343	1,600	3,086	1,12	1,72
Sarıtepeci, 2012	0,510	0,128	0,893	4,23	2,18
Şahiner, 2008	1,211	0,671	1,772	2,04	1,98
Şanlı, 2009	1,190	0,597	1,784	1,76	1,92
Şirin, 2010	0,735	-0,10	1,479	1,12	1,72

Tankut, 2008	2,526	1,704	3,347	0,92	1,62
Ustaoğlu, 2012	1,740	1,114	2,365	1,58	1,88
Ünal, 2012	1,235	0,632	1,838	1,70	1,91
Ünlüer, 2008	0,339	-0,200	0,879	2,13	1,99
Yeşiltaş, 2006	0,790	0,333	1,247	2,96	2,09
Yetkin, 2010	0,648	0,151	1,145	2,51	2,04
Yiğit, 2007	1,421	0,754	2,088	1,39	1,82
Yıldız, 2011	1,129	0,633	1,625	2,51	2,04
Yılmaz, 2006	1,834	1,204	2,463	1,56	1,87

Tablo 2’de, analize dâhil edilen çalışmaların birleştirilmemiş etki büyüklükleri sunulmuştur. Bu bulgular birleştirilmiş etki büyüklüklerinin sunulmasına temel oluşturmuştur. Tablo incelendiğinde analize dâhil edilen çalışmaların etki büyüklüklerinin pozitif olduğu görülmektedir. Etki büyüklüklerinin pozitif çıkması deney gruplarının lehine bir sonuçtur. Bu nedenle, Sosyal Bilgiler dersinde öğretme-öğrenme sürecinde öğrenci merkezli yöntem, teknik, materyal ve yaklaşımları kullanmanın akademik başarı üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Çalışmaların etki büyüklükleri değerlerinin Thalheimer ve Cook’a göre (2002) sınıflandırılması Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Etki Büyüklüklerinin Sınıflandırılması

Etki büyüklüğü düzeyi	F
-0,15—0,15 önemsiz düzey	2
0,15-0,40 küçük düzey	3
0,40-0,75 orta düzey	8
0,75-1,10 geniş düzey	9
1,10-1,45 çok geniş düzey	14
1,45 ve üzeri mükemmel düzey	16

Tablo incelendiğinde 16 çalışmanın mükemmel düzeyde etki büyüklüğüne sahipken, 14 çalışmanın çok geniş düzeyde etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir. Çalışmalardan 3 tanesi küçük düzeyde etki büyüklüğüne sahipken, yalnızca 2 tanesi önemsiz düzeyde etki büyüklüğüne sahiptir. Araştırma kapsamına alınan 52 çalışmada öğrenci öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin sonuçlara modellere göre karşılaştırmalı olarak Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4

Etki modellerine meta-analiz çalışması sonuçlarının karşılaştırılması

Model	N	z	p	Q	Ki-Kare tablo değeri (p=0.05)	Etki Büyükliği	Güven aralığı	
							Alt sınır	Üst sınır
Sabit etkiler modeli	52	29,139	0.000	272,681	68,67	1,170	1,091	1,249
Rasgele etkiler modeli	52	13,303	0.000	272,681	68,67	1,246	1,063	1,430

Tablo 4 incelendiğinde, sabit etkiler modeline göre % 95'lik güven aralığının alt sınırı 1,091 ve üst sınırı 1,249; ortalama etki büyüklüğü ise 1,170 olarak bulunmuştur. Bu etki büyüklüğü Thalheimer ve Cook'a göre (2002) çok geniş düzeyde etki olarak kabul edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık amacıyla yapılan z testi hesapları sonucunda z puanı 29,139 olarak bulunmuştur. Bu sonucun $p=0.000$ ile istatistiksel açıdan anlamlı olduğu söylenebilir. Homojenlik testi sonucunda Q değeri 272,681 olarak hesaplanmıştır. Bu değer ise χ^2 tablosunda 51 serbestlik derecesinde 68,67 değerini aştığı görülmüştür (Laurencelle ve Dupuis, 2002). Buna göre etki büyüklükleri dağılımının heterojen olduğu belirlenmiştir. Homojenlik testi sonuçları kritik değerden yüksek çıktığı için rasgele etkiler modeli değerlendirilmiştir.

Tablo 4'te, rasgele etkiler modeline göre % 95'lik güven aralığının alt 1,063 ve üst sınırı 1,430; ortalama etki büyüklüğü ise 1,246 olarak bulunmuştur. Bu etki büyüklüğü Thalheimer ve Cook'a göre (2002) çok geniş düzeyde etki olarak kabul edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık amacıyla yapılan z testi hesapları sonucunda z puanı 13,303 olarak bulunmuştur. Bu sonucun $p=0.000$ ile istatistiksel açıdan anlamlı olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, öğretim-öğrenme sürecinde kullanılan öğrenci merkezli öğretim yöntem, teknik, materyal ve yaklaşımların Sosyal Bilgiler dersinde akademik başarıyı artırmada daha etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

2005 yılında uygulanmaya başlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı doğrultusunda öğretimde başarıyı artırmayı amaçlayan çok sayıda çalışma yapılmıştır. Öğrenci merkezli öğretim-öğrenme süreçlerinin akademik başarıya etkisini ortaya koymak amacıyla genellikle

deneysel çalışmalar yapılmıştır. Bu araştırmada söz konusu deneysel çalışmalar meta-analiz yoluyla birleştirilmiştir. Bunun sonucunda çalışmaların etki büyüklükleri belirlenmiştir.

Araştırmada meta-analize toplam 52 çalışma dâhil edilmiştir. Çalışmaların çoğunluğu 2009 yılında yapılmıştır. En fazla çalışma Gazi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların büyük çoğunluğu yüksek lisans düzeyindeki çalışmalardır. Yine çalışmaların çoğunluğu 6. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan çalışmalarda en fazla çoklu zekâ kuramının ele alındığı, bunu işbirliğine dayalı öğrenmenin takip ettiği görülmüştür. Çelik (2013) tarafından yapılan meta-analiz çalışmasında en fazla işbirliğine dayalı öğrenmenin ele alındığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan çalışmaların tümünün akademik başarıya artırmada pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Çelik (2013) tarafından matematik dersinde alternatif yöntemlerin akademik başarıya etkisini inceleyen meta analiz çalışmasında da kapsama alınan çalışmalardan yalnızca 1 tanesinin negatif etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan çalışmaların sabit etkiler modeline göre etki büyüklüğü 1,170 olarak bulunmuştur. Ancak homojenlik testi sonucunda Q değerinin kritik tablo değerini aşması sonucu etki büyüklüğü rasgele etkiler modeline değerlendirilmiştir. Rasgele etkiler modelinde etki büyüklüğü 1,246 olarak hesaplanmıştır. Bu etki büyüklüğü Thalheimer ve Cook'a göre (2002) çok geniş düzeyde etki olarak sınıflanmıştır. Bu anlamda Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşılabilir. Benzer biçimde Çelik (2013) ve Topan (2013) tarafından yapılan meta-analiz çalışmasında da matematik dersinde kullanılan yöntemlerin öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca alanyazında yalnızca öğrenci öğretim yöntemlerinden birini ele alan meta analiz çalışmaları bulunmaktadır. Camnalbur (2008) ve Tomakin ve Yeşilyurt (2013) bilgisayar destekli öğretim, Gözüyeşil (2012) beyin temelli öğrenme, Dochy ve diğerleri (2003), Vernon ve Blake (1993) probleme dayalı öğrenme, Kablan, Topan ve Erkan (2013) materyal kullanımı, Okursoy Günhan (2009) kavram haritaları, Özdemirli (2011) ve Jonhson, Johnson ve Stanne (2000) işbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinin daha etkili olduğunu yaptıkları meta analiz çalışmaları ile ortaya koymuşlardır. Bunlara ek olarak bu araştırmada da incelenen yöntem ve tekniklerin akademik başarı üzerindeki etkisinin deneysel araştırmalarla belirlendiği görülmüştür.

Araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında şu öneriler getirilebilir:

- Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenler, başarıyı artırmak için öğrencileri etkin kılacak yöntem, teknik, materyal ve yaklaşımlardan yararlanabilir.
- Bu araştırma alt değişkenler belirlenerek tekrarlanabilir.
- Benzer araştırmalar farklı dersler için gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Akgöz, S., Ercan, İ., ve Kan, İ. (2004). Meta-analizi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(2), 107-112.
- Avşar, Z., & Alkış, S. (2007). İşbirlikli öğrenme yöntemi “Birleştirme I” tekniğinin sosyal bilgiler derslerinde öğrenci başarısına etkisi. *İlköğretim Online*, 6(2), 197-203.
- Camnalbur, M. (2008). Bilgisayar destekli öğretimin etkililiği üzerine bir meta analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York: Academic Pres.
- Çelik, S. (2013). İlköğretim Matematik Derslerinde Kullanılan Alternatif Öğretim Yöntemlerinin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Deboer, G. E. (2002). Student-centered teaching in a standards-based world: Finding a sensible balance. *Science & Education*, 11(4), 405-417.
- Deveci, H. (2003). Sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, akademik başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Dewey, J. (2008). Okul ve toplum. Çev.: H. A. Başman. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dochy F., Segers M., Van Den Bossche P., Gijbels D. (2013). Effects of problem-based learning: a meta-analysis, *Learning and Instruction*, 13 (5), 533-568.
- Duman, D., & Şahiner, D. G. S. (2008). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 135-146.

- Gözüyeşil, E. (2012). Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Gültekin, M. (2005). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenme ürünlerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(2), 517-556.
- Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). Sosyal Bilgilerde Güncel Olaylardan Yararlanmanın Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerine Etkisi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T. ve Stanne, M. B. (2000). Cooperative learning methods: a meta-analysis.
<http://www.ccsstl.com/sites/default/files/Cooperative%20Learning%20Research%20.pdf>
adresinden 31.10.2014 tarihinde edinilmiştir.
- İbrahimoglu, Z., & Öztürk, C. (2013). Sosyal bilgiler dersinde örnek olay yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarıya karşı tutum ve eleştirel düşünme becerileri üzerine etkileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 523-547.
- Kablan, Z., Topan, B. ve Erkan, B. (2013). Sınıf İçi Öğretimde Materyal Kullanımının Etkililik Düzeyi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1629-1644.
- Laurencelle, L. ve Dupuis, F. A. (2002). *Statistical tables, explained and applied*. World Scientific Publishing: Singapore.
- Maxim, G.W. (2006). *Dynamic social studies for constructivist classrooms*. 8th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Obenchain, K.M. & Morris, R.V. (2011). *50 social studies strategies for K-8 classrooms*. 3rd ed. Boston: Pearson Education.
- Okursoy Günhan, F. (2009). Kavram haritaları öğretim stratejisinin öğrenci başarısına etkisi: bir meta analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özcan, Ş. (2008). Eğitim yöneticisinin cinsiyet ve hizmetiçi eğitim durumunun göreve etkisi: Bir meta analitik etki analizi. *Yayımlanmamış doktora tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Özdemirli, G. (2011). İşbirlikli öğrenme yönteminin öğrencinin matematik başarısı ve matematiğe ilişkin tutumu üzerindeki etkililiği: bir meta-analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Russell, W. (2010). Teaching social studies in the 21st century: a research study of secondary social studies teachers' instructional methods and practices. *Action in Teacher Education*, 32(1), 65-72.
- Sağlam, M., ve Yüksel, İ. (2007). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta-değerlendirme yöntemleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 175-188.
- Schmidt, L. (2007). *Social studies that sticks*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Seefeldt, C., Castle, S. & Falconer, R.C. (2010). *Social studies for the preschool/primary child*. 8th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Şahin, M. C. (2005). İnternet tabanlı uzaktan eğitimin etkililiği: Bir meta-analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Thalheimer, W. ve Cook, S. (2002). How to calculate effect size from published research: a simplified methodology. psyphz.psych.wisc.edu/~shackman/Effect_Sizes_Spreadsheet.xls adresinden 24.10.2014 tarihinde edinilmiştir.
- Tomakin, E. ve Yeşilyurt, M. (2013). Bilgisayar destekli yabancı dil öğretim çalışmalarının meta analizi: Türkiye örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 248-263.
- Topan, B. (2013). Matematik öğretiminde öğrenci merkezli yöntemlerin akademik başarı ve derse yönelik tutum üzerindeki etkililiği: bir meta-analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Topçu, P. (2009). Cinsiyetin bilgisayar tutumu üzerine etkisi: bir meta analiz çalışması. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ünal, Ç., & Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi (5. Sınıf Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2).

Üstün, U. (2012). To what extent is problem-based learning effective as compared to traditional teaching in science education? A meta-analysis study. *Yayımlanmamış doktora tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Vernon, D. T., & Blake, R. L. (1993). Does problem-based learning work? a meta-analysis of evaluative research. *Academic Medicine*, 68(7) <http://eric.ed.gov/?id=EJ467208> adresinden 31.10.2014 tarihinde edinilmiştir.

Yaşar, Ş. (2012). Yapılandırmacı anlayış ve ilköğretim birinci kademe programlarına etkileri. Öğretmenlik meslek bilgisi alanındaki gelişmeler. Ed. A. Hakan. (s.61-79). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, K. (2009). Democracy through learner-centered education: A Turkish perspective. *International Review of Education*, 55(1), 21-37.

EK 1 Çalışma Künyeleri

Yazar	Yıl	Çalışmanın Adı	Yapıldığı Üniversite
Elif Aladağ	2007	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarı ve Derse Karşı Motivasyonlarına Etkisi	Gazi Üniversitesi
Gözde Alkan	2010	Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kavram Karikatürlerinin Öğrenci Başarısına Etkisi	Niğde Üniversitesi
Adem Ateş	2007	Çoklu Zekâ Kuramına Göre Düzenlenen İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi “Osmanlı Kültür ve Uygarlığı” Ünitesi İçin Hazırlanan Eğitim Durumunun Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Esra Yavuz Avcı	2009	İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Başarı Düzeylerine ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi	Uludağ Üniversitesi
Serkan Avcı	2010	İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Derslerinde Coğrafya Konularının Öğretiminde Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi	Selçuk Üniversitesi
Hülya Ayaz Can	2005	Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Başarısına Etkisi	Fırat Üniversitesi
Murtaza Aykaç	2008	Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramının Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi	Ankara Üniversitesi
Şevki Babacan	2006	Sosyal Bilgiler 6. Sınıf Coğrafya Ünitelerinden “Türkiye’imiz”in Öğretiminde İşbirlikli Yöntem Destekli Çoklu Zekâ Kuramının Erişime Etkisi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
İkram Bağcı	2009	İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesinin Alternatif Değerlendirme (Portfolyo) ile İşlenmesinin Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi	Gazi Üniversitesi
Sultan Bulut	2010	Aktif Öğrenme Tekniklerinin İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Üretimden Tüketime Ünitesini Öğrenme Başarılarına Etkisi	Gazi Üniversitesi
Hüseyin Çalışkan	2008	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Araştırmaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Derse Yönelik Tutuma,	Gazi Üniversitesi

		Akademik Başarıya ve Kalıcılık Düzeyine Etkisi	
Fındık Çalışkan	2005	İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğrenme Yöntemlerinden Çözümlemeli Öykü Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Tutumlarına ve Aktif Öğrenme Düzeylerine Etkisi	Mustafa Kemal Üniversitesi
Celalettin Çelebi	2006	Yapılandırmacılık Yaklaşımına Dayalı İşbirlikli Öğrenmenin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi ve Tutumlarına Etkisi	Selçuk Üniversitesi
Tuba Çengelci	2005	Sosyal Bilgiler Dersinde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi	Anadolu Üniversitesi
Sabahattin Çiftçi	2006	Sosyal Bilgiler Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin Akademik Risk Alma Düzeylerine, Problem Çözme Becerilerine, Erişilerine Kalıcılığa ve Tutumlarına Etkisi	Selçuk Üniversitesi
İskender Daşdemir	2013	Sosyal Bilgiler Öğretiminde Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Nergiz Fatma Erdoğan	2009	İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Ders Başarısına ve Sınıf Atmosferine Etkisi	Dokuz Eylül Üniversitesi
Zehra Nur Ersözülü	2008	Yansıtıcı Düşünmeyi Geliştirici Etkinliklerin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi	Fırat Üniversitesi
Mehmet Eskitürk	2009	Sosyal Bilgiler Dersinde Eleştirel Düşünme Becerilerini Temel Alan İşbirlikli Öğrenme Etkinliklerinin Akademik Başarı Düzeyine Etkisi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Şule Fırat	2008	İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Akademik Başarıları Üzerinde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Etkisi	İnönü Üniversitesi
Beytullah Göçmen	2007	İlköğretim 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Derslerinde Bilgiyi Kullanılabilir Biçimlerde Planlama ve Yazma Becerilerinin Geliştirilmesinin Öğrencilerin Öğrenme ve Hatırlama Düzeyine Etkisi	Gazi Üniversitesi
Mustafa Gökgöz	2010	İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Buluş Yoluyla Öğrenmenin Akademik Başarıya Etkisi	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi
Özlem Gülden Göncüoğlu	2010	6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Demokrasinin Serüveni Ünitesinin Öğretiminde Drama ve İşbirlikli Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi	Niğde Üniversitesi
Hacı Murat Görür	2008	İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Ülkemizin Kaynakları Ünitesinde Uygulanan Çoklu Zekâ Kuramının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi	Yeditepe Üniversitesi
Uğur Gülsoy	2010	İlköğretim Birinci Kademedeki Aktif Öğrenmenin Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanmasının Öğrenci Başarısına ve Tutumlarına Etkisi	Selçuk Üniversitesi
Hıdır Karaduman	2005	Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılandırmacı Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Dersle İlişkin Tutumlarına, Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi	Anadolu Üniversitesi
İsa Karakoç	2006	İlköğretim İkinci Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamalarının Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi	Niğde Üniversitesi
Tayfun Kartal	2009	İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İlkçağ Tarihi Konularının Öğretiminde Drama Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi	Selçuk Üniversitesi
Nilgün Kaya	2009	Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnteraktif (Etkileşimli) Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi	Yeditepe Üniversitesi
Mustafa Şaban Keser	2012	Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitimin Akademik Başarıya Etkisi	Aksaray Üniversitesi

Seçil Kıy Can	2010	İlköğretim 4. ve 5. Sınıflarda Sosyal Bilgiler Dersinde (Araç-Gereç) Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi (Kars İli Örneği)	Kafkas Üniversitesi
İsmail Koç	2008	Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Olarak Gerçekleştirilen Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Tutum ve Erişilerine Etkisi	Selçuk Üniversitesi
Hasan Hüseyin Mergen	2011	İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenme İstasyonları Uygulamasının Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Ümmühan Öner	2007	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi	Fırat Üniversitesi
Turgay Öntaş	2010	İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşım ile Dizgeli Eğitimin Öğrenci Erişimine Etkisi Arasındaki Fark	Hacettepe Üniversitesi
İsmail Özkan	2009	Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarılarına Etkisi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Talip Öztürk	2011	Sosyal Bilgiler Öğretiminde Projeye Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Başarısına, Derse Yönelik Tutumlarına ve Görüşlerine Etkisi	Gazi Üniversitesi
Nihan Salur	2009	Sosyal Bilgiler Dersinde Rol Yapma Yöntemini Kullanmanın İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Zekâ Gelişim Düzeylerine ve Akademik Başarılarına Etkisi	Dokuz Eylül Üniversitesi
İbrahim Sarı	2007	Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih Etkinliklerinin Öğrenci Başarı, Beceri ve Tutumlarına Etkisi	Gazi Üniversitesi
Mustafa Sarıtepeci	2012	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Derse Katılımına, Akademik Başarısına, Derse Karşı Tutumuna ve Motivasyonuna Etkisi	Gazi Üniversitesi
Derya Gül Sinem Şahiner	2008	İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif Öğrenme Tekniklerinin Demokratik Tutumlara ve Ders Başarısına Etkisi	Dokuz Eylül Üniversitesi
Mehmet Şanlı	2009	Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Siyasetnamelerden Faydalanmanın Akademik Başarıya Etkisi	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Ömer Şirin	2010	Çoklu Zekâ Uygulamalarının Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi	Fırat Üniversitesi
Ülkü Seda Tankut	2008	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi	Çukurova Üniversitesi
Aydan Ustaoglu	2012	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesinde Sanal Müzelerin Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi	Gazi Üniversitesi
Barış Ünal	2012	Coğrafi Bilgi Sistemleri (Cbs) Destekli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminin Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi	Akdeniz Üniversitesi
Gülbeyaz Ünlüer	2008	Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi	Anadolu Üniversitesi
Erkan Yeşiltaş	2006	Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Geliştirilen Bilgisayar Yazılımının Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi	Gazi Üniversitesi
Tuba Özküçük (Yetkin)	2010	İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi	Gazi Üniversitesi
E. Özlem Yiğit	2007	Öyküleştirme Yönteminin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Programı Ülkemizin Kaynakları Ünitesindeki Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Bahar Yıldız	2011	Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarının İlköğretim 7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Akademik Başarıya Etkisi	Celal Bayar Üniversitesi
Olca Yılmaz	2006	İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Proje Tabanlı Öğrenme”nin Öğrenenlerin Akademik Başarıları, Yaratıcılıkları ve Tutumlarına Etkisi	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi

EXTENDED ABSTRACT

Social studies integrates content of social sciences to teach necessary knowledge, skills, and values for training active citizens of democratic society. Constructivist approach which requires students construct their own meaning and understanding in social environment may contribute teaching-learning process of the Social Studies course. It seems important to investigate effect of constructivist methods, active learning methods, technological tools, and assessment methods on students’ academic achievement to improve teaching-learning process. In the related literature, it is seen that many studies were conducted to analyze effect of student-centered methods on students’ academic achievement. However, these studies were not analyzed together to determine their effect on academic achievement in the Social Studies course. The present study aimed to analyze the effect of student-centered teaching process on academic achievement in the Social Studies course via meta-analysis method. The study also intended to contribute to the development of teaching-learning process of the Social Studies course. Studies focus on constructivist approach and its teaching methods as cooperative learning, and project-based learning were included in meta-analysis. Moreover studies about brain-based learning, multiple intelligence theory, discovery learning, blended learning, inquiry-based learning, active learning and computer assisted learning were examined in meta-analysis process. Data of the study were obtained from 52 Master and PhD theses which were submitted to the YÖK National Digital Thesis/Dissertation Archives after 2005 in Turkey. Comprehensive Meta-Analysis (CMA) software was used to conduct the meta-analysis. The present study used “study effect” meta-analysis for the analysis of the data. Findings of the study revealed that student-centered teaching approaches, methods, techniques, and materials had a positive effect on academic achievement in the Social Studies course. It can be claimed that student-centered teaching methods, techniques, materials and approaches help increase academic achievement in the Social Studies course.